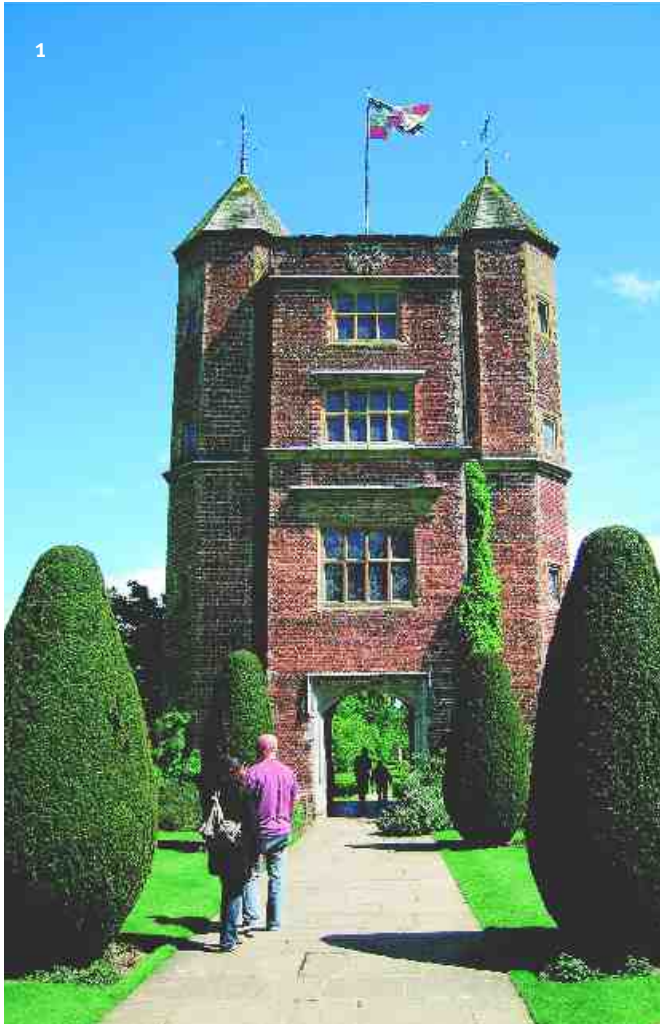

SPREHOD PO ANGLEŠKIH VRTOVIH: SISSINGHURST CASTLE

Pomladni navdih vrtnih sob

SISSINGHURST CASTLE GARDEN, KI SLOVI PO HKRATNEM UPOŠTEVANJU NAČEL PRAVILNEGA IN SVOBODNEGA HORTIKULTURNEGA OBLIKOVANJA, VELJA ZA ENEGA IZMED NAJLEPŠIH ANGLEŠKIH VRTOV 20. STOLETJA, ZATO VSAKO LETO PRITEGNE MNOŽICO OBISKOVALCEV Z VSEGA SVETA. POSESTVO JE ZNANO PO SVOJI ZGODOVINI – V ZGODOVINSKIH KNJIGAH GRAD PRVIČ OMENAJO ŽE V SREDNJEM VEKU –, ARHITEKTURI IN PO VR-TU, KI GA JE LETA 1930 ZAČELA USTVARJATI PISATELJICA IN PESNICA VITA SACKVILLE-WEST SKUPAJ Z MOŽEM HAROLDOM NICOLSONOM, ZGODOVINARJEM IN DIPLOMATOM.

Leži na jugu Anglije, v Kentu, v bližini vasice Cranbrook. Oskrbo vrta je konec šestdesetih let 20. stoletja prevzel National Trust, vodilna angleška organizacija, ki skrbi za zgodovinske stavbe,

posestva in vrtove širom po Veliki Britaniji. Je od vlade neodvisna organizacija, ki se financira s prispevki članov, obiskovalcev njihovih vrtov in posesti ter s pomočjo različnih donatorjev.

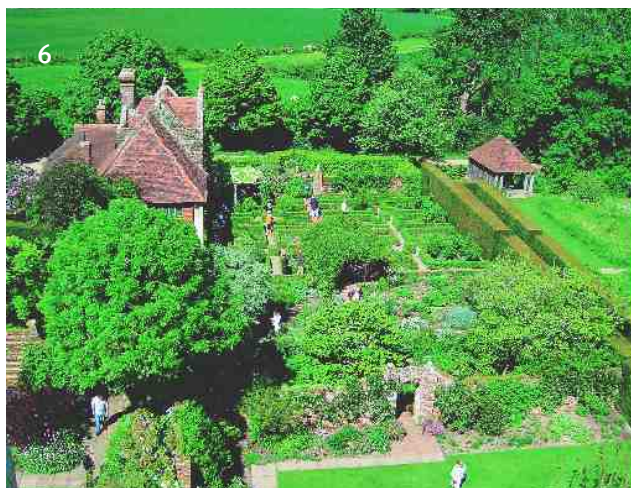
Za vrt Sissinghurst Castle so značilne neformalno in po zanimivih barvnih shemah urejene cvetlične grede, na katerih najrazličnejše trajnice dopolnjujejo vrtnice, čebulnice, manjše grmovnice in sezonsko cvetje. Cvetlične grede so postavljene znotraj močnega in pravilnega arhitekturnega okvirja. Ta je sestavljen iz opečnatih zidov in iz strogo oblikovanih živih mej. Višje žive meje so iz tise in gabra, nižje obrobe pa iz pušpana. Znotraj vzdolžnih in prečnih osi, ki gradijo serijo zaprtih celot oziroma manjših vrtnih enot, ki jim Angleži pravijo 'outdoor rooms', vlada sproščenost pisano

cvetočega rastlinja. Vrtni kompleks tako sestavljajo Rožni, Podeželski, Zeliščni in Beli vrt, na veliki površini pa se razprostira tudi travnik s sadovnjakom. Največjega občudovanja obiskovalcev je deležen Beli vrt (*White Garden*), eden prvih in najbolj znanih enobarvnih vrtov v Evropi.

POLTISOČLETNE KORENINE

Zgodovina Sissinghurst Castle Garden sega daleč nazaj v 15. stoletje. Takrat so predniki poznejše gospodarice in stvariteljice tega vrta, Vite Sackville-West, zgradili manjše grajsko poslopje, od katerega sta se do danes prihranila le opečnata stavba na vhodu v vrt iz leta 1490 in elizabetinski razgledni stolp iz leta 1565. V obdobju od 1756 do 1763 je bil v gradu zapor za fran-

SPREHOD PO ANGLEŠKIH VRTOVIH: SISSINGHURST CASTLE

coske vojne ujetnike in v tistem času so večino zgradbe tudi porušili. Vita Sackville-West in njen mož Harold Nicolson sta leta 1930 kupila posestvo. Vrt, ki sta ga takrat začela načrtovati, sta po osmih letih dela odprla za javnost in obiskalo ga je prvih 800 ljudi. Leta 1967, nekaj let po lastnični smrti, je vrt, ki je z vsakim letom pritegnil več obiskovalcev, njen sin Nigel Nicolson podaril National Trustu.

Vita Sackville-West je bila izredno zanimiva in za tisti čas zelo nenavadna ženska. Poleg tega, da je ustvarila tako edinstven in s prefinjenim okusom narejen vrt, je kot pesnica in pisateljica izdala več kot dvajset del. Pisala je biografske knjige, poezijo, romane, celo vrtnarske članke. Med številnimi potovanji po svetu sta nastala tudi dva njena potopisna romana. Njeno osebno življenje je bilo zelo razburkano. Z možem sta pripadala svetu evropske aristokracije. Družbo je pretresla tako z afero s svojo mladostno prijateljico Violet Trefusis, s ka-

tero sta leto dni potovali po Španiji in Italiji, kakor z zvezo s takrat že znano pisateljico Victorio Holt.

Izmed njenih knjig sem imela priložnost prebrati le tisto z naslovom *In Your Garden*, V vašem vrtu, v kateri je zbrala prispevke, ki jih je za časopis *The Observer* pisala med letoma 1946 in 1950. Članki so urejeni po mesecih in so polni nasvetov in opažanj iz vrtnarskega sveta, kljub temu pa se bere skoraj kot roman z vrtnarsko vsebino.

OBČUDOVANJE, KI GA ZBUJA BELI VRT

Vrt Sissinghurst Castle je bil maja v polnem razcvetu. Po opečnatih zidovih se vzpenjajo vrtnice in sroboti, ob njih rastejo zimzeleni koprivčki, ki so ravno začeli odpirati svoje živo modre cvetove. Na žalost večina sort zimzelenih koprivčkov ni prezimno trdna. Preživeli bi mogoče le na južni strani kakšnega zidu, ki bi jim dajal zavetje pred mrazom in vetrom. Po eni izmed sten se

1. ELIZABETINSKI RAZGLEDNI STOLP IZ L. 1565 JE EDINI OSTANEK RAZKOŠNEGA GRADU IZ TISTEGA ČASA. V STOLPU S ČUDOVITIM RAZGLEDOM NA VRT JE IMELA VITA SACKVILLE-WEST KNJIŽNICO IN SVOJO DELOVNO SOBO.

2. VRT JE SESTAVLJEN IZ 'VRTNIH SOB'. OBISKOVALCI SE PROSTO SPREHAJAJO IZ ENE V DRUGO. MED SEBOJ SO LOČENE Z OPEČNATIM ZIDOM ALI ŽIVIMI MEJAMI. VSAKA IZMED NJIH JE PONAVALI RAZLIČNO TEMATSKO OBLIKOVANA.

3. NA OPEČNATE ZIDOVE SE VZPENJAJO SROBOTE IN VRTNICE, KI DELAJO DRUŽBO MANJ OBIČAJNIM VZPENJAVKAM.

4. BELI VRT JE EDEN PRVIH IN NAJBOLJ ZNANIH ENOBARVNIH VRTOV V EVROPI. V NJEM RASTEJO PREDVSEM TRAJNICE, KI CVETIJO BELO ALI IMAJO SREBRNE LISTE.

5. VRT SISSINGHURST CASTLE JE NAJBOLJ ZNAN PO BELEM VRTU, VENDAR JE V SREDINI MAJA IZSTOPAL TUDI DEL, V KATEREM SO KRALJEVALE TRAJNICE TOPLIH BARV – RUMENE, ORANŽNE IN RDEČE.

6. POGLED NA DEL VRTA S STOLPA. ZNOTRAJ FORMALNO STRIŽENIH ŽIVIH MEJ SO UREJENE CVETLIČNE GREDE. NA NJIH RASTEJO PREDVSEM TRAJNICE, KI JIH DOPOLNJUJEJO VRTNICE, ČEBULNICE, ZANIMIVE MANJŠE GRMOVNICE IN DREVESA TER SEZONSKO CVETJE.

SPREHOD PO ANGLEŠKIH VRTOVIH: SISSINGHURST CASTLE

7. STARA FIGA ŽE DOLGA DESETLETJA RASTE OB OPEČNATEM ZIDU. NJENE VEJE TVORIJO UMETELEN PREPLET, KI VZBUJA OBČUDOVA-NJE OBISKOVALCEV.

8. NA ROBU ZELIŠČNEGA VRTA KRALJUJE MO-DRO CVETOČA GLICINIJA, KI RASTE KOT SA-MOSTOJNO DREVO.

razrašča tudi zelo stara figa, privezana ob njo tako, da je videti kot popenjavka. V Rožnem vrtu so ob našem obisku številnim vrtnicam, ki so začele odpirati svoje cvetove, delale družbo perunike, krvomočnice, ki jih srečujemo tudi v drugih delih vrta, vijolice, in druge spremljevalne trajnice. Občudovanja vreden je bil iz lip narejen špalir in glicinija, ki jo obrezujejo tako, da je videti kot samostojno rastoče drevo.

V Zeliščnem vrtu se nam je ponujala na ogled zbirka dišavnih z vsega sveta. Posebno vabljava je preproga iz različnih vrst oziroma sort pokrovnih materinih dušic. Nekatere od njih so ravno cvetele. Te, čisto ob tleh rastoče materine dušice se vedno večkrat uporabljajo za prekrivanje tal na mestih, kjer je zemlja slaba in suha, ter na legah, kjer sonce pripeka večino dneva, saj so v takih razmerah veliko bolj primerne kot trava. Poleg tega se od njih širi prijeten vonj.

Beli vrt je poglavje zase. V njem rastejo izključno belo cvetoče rastline in tiste, ki se odlikujejo po listih sivomodrih odtenkov. Vrtnicam so delale družbo krvomočnice, perunike, volčji bob, nočnice, grintavci, smiljke, pustoljubi, čišljaki in številne druge. Beli vrt, ki je name deloval izredno pomirjajoče in enovito, je kljub odsotnosti barv zelo razgiban, saj pridejo v njem do izraza oblika same rastline in tudi cvetovi, listi in stebela.

Sissinghurst Castle Garden je poln obiskovalcev od 1. aprila, ko se začne sezona, do 15. oktobra, ko ga zaprejo za javnost. V vrtu ima National Trust, podobno kot je v navadi tudi v drugih za javnost odprtih vrtovih, trgovino s strokovnimi in leposlovnimi knjigami, okraski ter s spominki, z manjšimi vrtnarskimi orodji in potrebščinami in primerki rastlin, kakršne občudujemo na posestvu. Gostom v restavraciji postrežejo s hrano z okoliških kmetij, tako da je sveža in odličnega okusa, ob skodelici angleškega popoldanskega čaja z odličnim kremenim maslom in kolački pa lahko polni idej in čudovitih vtisov načrtujejo spremembe in novosti, ki jih bodo vnesli v svoj vrt.

**BESEDILO IN FOTOGRAFIJE
BERNARDA STRGAR SATLER**